

Radosław Kuliniak
Uniwersytet Wrocławski, Wrocław
ORCID: 0000-0002-0090-6609
e-mail: kornik90@poczta.onet.pl

Mariusz Pandura
Uniwersytet Wrocławski, Wrocław
ORCID: 0000-0001-5875-2705
e-mail: mariusz.pandura@uni.wroc.pl

DOI: <http://dx.doi.org/10.12775/RF.2020.001>

Wprowadzenie do ingardenowskiego numeru *Ruchu Filozoficznego*

W 2020 roku mija pięćdziesiąta rocznica śmierci Romana Witolda Ingardena (1893–1970) – światowej sławy polskiego filozofa, ucznia Edmunda Husserla i Kazimierza Twardowskiego, autora przełomowych prac na polu światowej fenomenologii oraz współzałożyciela unikalnego polskiego czasopisma *Studia Philosophica. Commentarii Societatis Philosophicae Polonorum*. Na uznanie zasługuje jednak nie tylko powszechnie znana działalność filozofa, lecz przede wszystkim jego niezłomna postawa w obliczu totalitaryzmów w trakcie II wojny światowej. Nigdy nie uległ On działaniom o charakterze represyjno-politycznym, które nieustannie uderzały w Niego w powojennym okresie stalinizmu. Pragnąc uhonorować tego Wielkiego Człowieka, Sejm Rzeczypospolitej Polskiej ustanowił rok 2020 Rokiem Romana Witolda Ingardena¹. Do tej cennej inicjatywy chcemy dodać nasz głos. Dlatego pragniemy poświęcić cały numer

¹ Zob. Uchwała Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 13 czerwca 2019 roku w sprawie ustanowienia roku 2020 Rokiem Romana Witolda Ingardena, *Monitor Polski*, 2019, poz. 591.

niniejszego czasopisma przypomnieniu zasług oraz drogi naukowej tej ważnej dla naszej filozofii postaci.

Niniejszy zeszyt składa się z dwóch części. Pierwszą, archiwalną, rozpoczynamy od prezentacji własnoręcznie napisanego w grudniu 1939 roku przez Ingardena *Curriculum vitae*. Podobnych życiorysów filozofa w jego Archiwum Rodzinnym jest wiele. Ingarden pisał je przeważnie ze względu na własne postępowania awansowe, jednocześnie pozostawiając kopie w swoich dokumentach. Niniejszy życiorys został sporządzony w trudnych okolicznościach. Stało się to na początku pierwszej okupacji Lwowa przez Armię Czerwoną, gdy nowe władze weryfikowały personel Uniwersytetu Lwowskiego. Okoliczności te objaśnia tekst Radosława Kuliniaka i Mariusza Pandury, zatytułowany „Lwowski życiorys Romana Witolda Ingardena z grudnia 1939 roku”.

Następnie prezentujemy tekst „Zbiory Romana Witolda Ingardena w Archiwum Rodzinnym Ingardenów. (Zarys problemu)”, autorstwa tych samych badaczy. Zostają w nim omówione dzieje manuskryptów i księgozbioru fenomenologa. Spisy, zaprezentowane w formie aneksów do publikacji, były dokonywane przez filozofa w różnych momentach jego życia, od 1919 roku aż do roku śmierci. Szczególne znaczenie mają spisy manuskryptów przekazanych w okresie II wojny światowej do agend dawnego Zakładu Narodowego im. Ossolińskich. Odzyskane po wojnie zbiory przechowywano w mieszkaniu Ingardenów przy ul. Biskupiej 14 w Krakowie. Artykuł rejestruje także ślady dużej inwentaryzacji dokonanej w należącej do fenomenologa kolekcji znajdującej się w Archiwum Rodzinnym Ingardenów. Została ona przeprowadzona przez Romana Stanisława Ingardena, Marię Ingardenową i Danutę Gierulanekę w niedługi czas po śmierci filozofa. Następnie zbiory te podzielono oraz w części przekazano do krakowskich jednostek Polskiej Akademii Nauk.

Z kolei w części drugiej niniejszego tomu prezentujemy teksty autorstwa Ingardena tudzież jego listy i opinie o nim, które poprzedzamy stosownymi wprowadzeniami. Pochodzą one z Archiwum Rodzinnego Ingardenów w Krakowie lub są przedrukami z jego prac już opublikowanych. Za ich udostępnienie oraz zgodę na upublicznienie serdecznie dziękujemy opiekunowi tych zbiorów, Profesorowi Krzysztofowi Ingardenowi, wnukowi filozofa.

Wracając do publikowanych przez nas tekstów w drugiej części, są to w kolejności:

1. Dwa listy Kazimierza Ajdukiewicza do Romana Witolda Ingardena z 1928 roku, publikowane wraz z artykułem wprowadzającym Radosława Kuliniaka pt. „Szoszka przyjaźń. Wprowadzenie do dwóch listów Kazimierza Ajdukiewicza do Romana Witolda Ingardena z 1928 roku”.

2. Teksty przedstawiające polemikę Romana Witolda Ingardena z Leonem Chwistkiem wraz z artykułem wstępnym Radosława Kuliniaka pt. „Wprowadzenie do polemiki Romana Witolda Ingardena z Leonem Chwistkiem”.
3. Tekst streszczenia rozprawy habilitacyjnej Romana Witolda Ingardena, napisany i zredagowany wspólnie z Kazimierzem Twardowskim, a opublikowany w *Sprawozdaniach Towarzystwa Naukowego we Lwowie*. Na podstawie tego streszczenia filozof habilitował się we Lwowie w 1925 roku. Tekst ten został opatrzony artykułem wprowadzającym Radosława Kuliniaka pt. „Kazimierza Twardowskiego «Streszczenie» habilitacji Ingardena”.
4. Protokoły z seminarium lwowskiego Ingardena na temat *Metafizyki* Arystotelesa, wraz z wprowadzeniem autorstwa Mariusza Pandury pt. „Protokoły seminarium arystotelesowskiego Romana Witolda Ingardena z roku akademickiego 1937/1938”.
5. Opinia Profesora Zygmunta Zawirskiego popierająca przyjęcie Ingardena do pracy w Uniwersytecie Jagiellońskim w charakterze profesora oraz dokumenty denuncjujące Ingardena, które spowodowały w 1951 roku odsunięcie filozofa od zajęć dydaktycznych, zakaz publikacji oraz karne przeniesienie na Uniwersytet Warszawski. Dokumenty te poprzedza wprowadzenie autorstwa Radosława Kuliniaka i Mariusza Pandury pt. „Powojenne sprawy personalne Romana Witolda Ingardena”.

Oddając niniejszy tom do rąk czytelnika, pragniemy zaznaczyć, że publikowane w nim teksty są uzupełnieniem źródłowym wydanej przez nas biografii filozofa (*Jestem filozofem świata – (Κόσμου φιλόσοφος εἰμι)*). *Roman Witold Ingarden (1893–1970)*). W przedstawionych przez nas artykułach wprowadzających powtarzamy niektóre treści zawarte we wspomnianej książce. Mamy nadzieję, że przygotowany przez nas tom przyczyni się do popularyzacji filozofii Ingardena i stanie się niezbędnym kompendium wiedzy o jego działaniach filozoficznych dla nowego pokolenia naszych studentów.